

HAURREN HORTZ-OSASUNA.

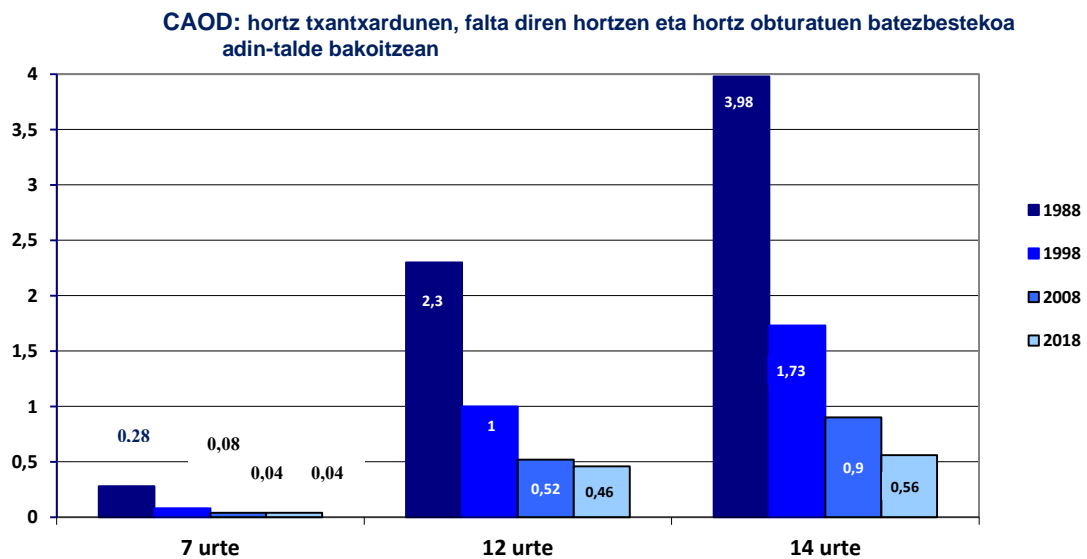
EAEko Aho-Hortzetako Osasunaren IV. Ikerketa Epidemiologikoa.

Ondorioak.

1988an ebaluatu zen lehen aldiz EAEko haurren hartz-osasuna; alegia, hiru hamarkada bete dira 2018an. Harrezkero, azterketa epidemiologikoa egin dira hamar urtez behin, Osasunaren Mundu Erakundeak estandarizatutako metodologiaren bidez, eskola-umeen aho-hortzen osasunaren bilakaera monitorizatzeko. Hori horrela, hobekuntza garrantzitsua izan zen lehen hamarkadan (1988-1998), bigarrean ere jarraitu zuena (1998-2008).

Aurreko azterketan (2008) emaitza ezin hobekak lortu ziren: gaixotasun-adierazle global oso txikiak eta txantxarrik gabeko eskola-umeen ehuneko handiak. Azterketa horretako ondorioetan jasotzen zenez, «ahalegin izugarria egin beharko da eta baliabide ugari erabili beharko dira osasun-adierazleak hobetzea lortzeko». Nolanahi ere, EAEko haurren hartz-osasunaren IV. azterketa epidemiologikoa (2018) agertu duenez, oro har egonkortu egin dira hartz iraunkorren osasun-adierazleak, eta hobekuntza nabarmena izan da –estatistikoki esanguratsua– 14 urtekoen kohortean, ia PADIren estaldura amaitzeko adinean.

Hartz iraunkorretako txantxar adierazleen bilakaera (1988-2018)

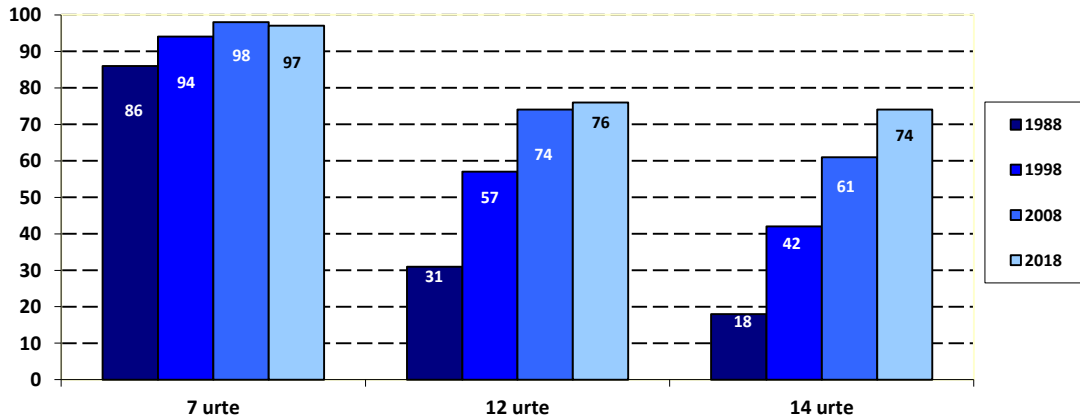

7 urterekin, hartz iraunkorretako txantxarren adierazlea ia erabat hutsala den heinean mantentzen da (CAOD=0,04). 12 urterekin, 0,46 da CAOD adierazlea; beraz, EAE txantxarren maila txikiak dituzten herrialdeetako bat da, Osasunaren Mundu Erakundearen sailkapenaren arabera.

Nolanahi ere, hona hemen datu esanguratsu bat: 14 urterekin, nabarmen hobetu da CAOD adierazlea –estatistikoki esanguratsua da–; izan ere, 0,9 zen 2008an eta 0,56, berriz, 2018an.

Baliok garrantzi epidemiologikoa handia dute PADI amaitzeko adinean eta, adierazten dutenez, 100 eskola-umeko 34 txantxar-lesio saihestu dira azken hamarkadan.

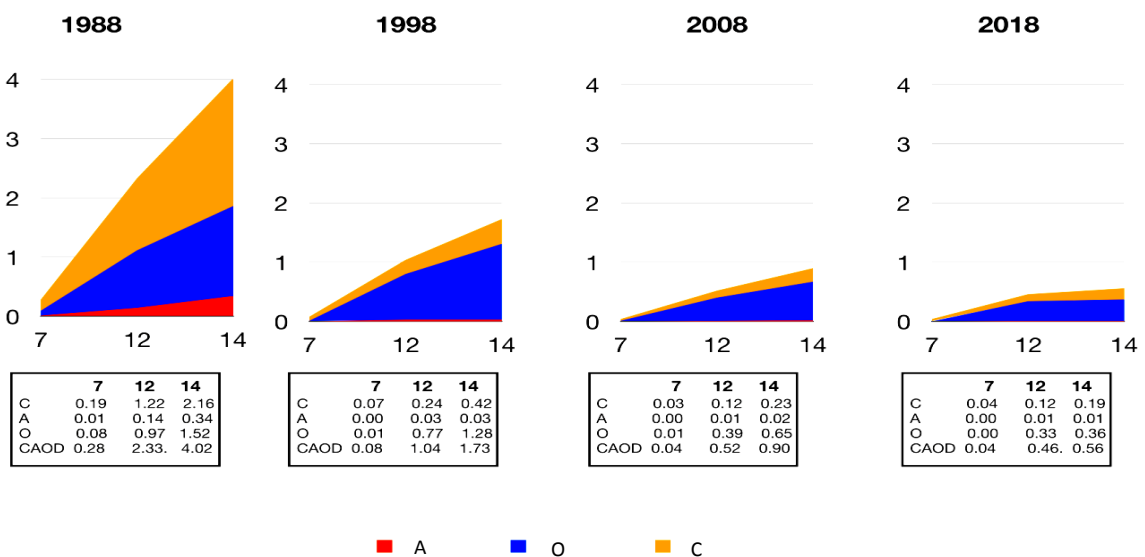
Hortz iraunkorretan txantxarrik ez duten haurren ehunekoaren bilakaera:
(CAOD %-a = 0) 1988-2018

CAOD adierazlearentzako bezala, 14 urteko eskola-umeetan izan da nabarmenena txantxarri-prebalentziaren beherakada. Hala, adin horretan txantxarrik ez duten eskola-umeen ehunekoak % 61etik % 74ra eboluzionatu du.

Hortz iraunkorretan txantxarrik ez duten eskola-umeen prebalentziak agertzen duenez, 2008tik 2018ra doan hamarkadan, 100 eskola-umeko 2 eskola-ume berrik ez zuten txantxarrik izan 12 urterekin, eta 100 eskola-umeko 13 eskola-ume berrik 14 urterekin. Hortz iraunkorretako txantxarren prebalentzia, 7 urterekin, % 2-3ren inguruan egonkortu da.

CAOD adierazlearen osagaiak eta bilakaera

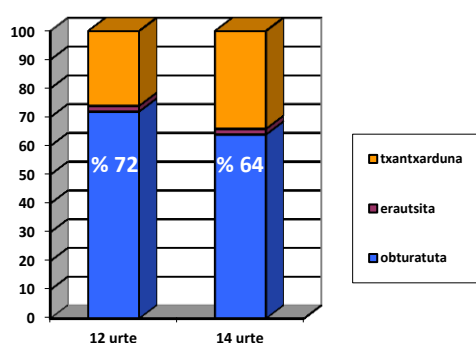

CAOD adierazlearen osagaien bilakaeraren analisiak agertzen duenez, nabarmen gutxiagotu dira txantxar aktiboak 1988-2018 aldian (eremu laranja), eta obturazioen kopuruak ez du gora egin (eremu urdina).

Gaur egun, hortz iraunkorretan, «ateratakoea» osagaia oso txikia da (adierazlearen % 2 da, 12 eta 14 urte artean, eta ia hutsala da 7 urterekin).

Nolanahi ere, 1988an zegoen arazoa oro har arindu bada ere, oraindik ere tratatu ez diren txantxar-lesioen ehuneko handia dago: 10 hortzetik 3 txantxardun 12 urterekin eta 10 hortzetik 3-4 txantxardun 14 urterekin. 19. irudian, lehengoratzutako hortzen proportzioa ikus daiteke:

Lehengoratzte-adierazlea (LA) 12 eta 14 urterekin, 2018an

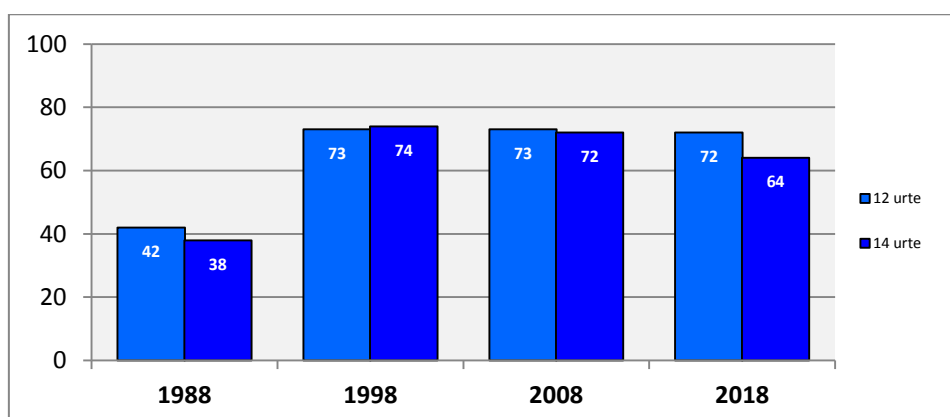
CAOren guztizkotik obturatutako hortzen %-a da LA.

BA 12 urterekin = % 71,73

BA 14 urterekin = % 64,28

7 urterekin, hortz iraunkorretako lesioen ia % 100 tratatu gabe daude.

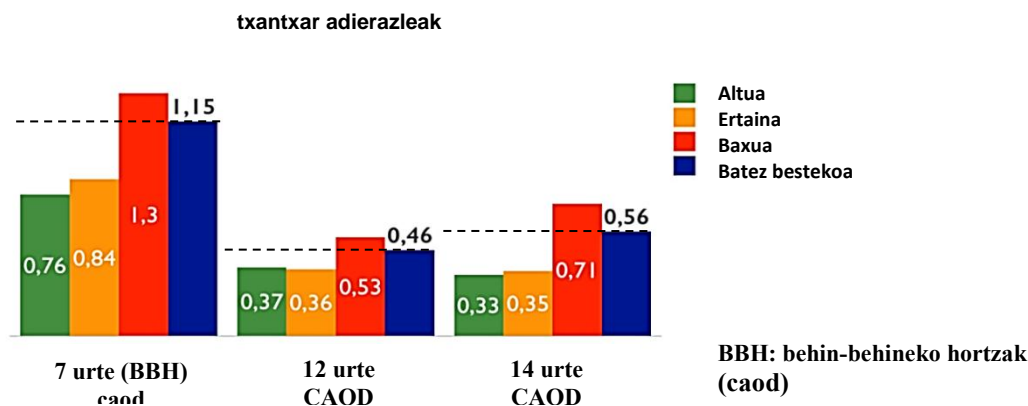
Lehengoratzte-adierazlearen (LA) bilakaera 12 eta 14 urterekin

Lehengoratzte-adierazleak egonkoritu egin dira hamarkada honetan. Gorakada handia izan zen 1988-1998 hamarkadan eta, horren ondoren, egonkoritu egin da 1998-2008 aldian. Gaur egun, 12 urtekoen % 72ko lehengoratzte-adierazlea aurreko azterketakori ia-ia gainjarri egiten zaio. Nolanahi ere, 14 urtekoen taldean, murrizketa esanguratsua ikusten da: 2008an lesioen % 72 obturatu ziren; gaur egun, berriz, % 64. Datu horrek murrizketa horren arrazoia are gehiago analizatzea eskatzen du, adin nagusiagoko kohorteak urteko PADI azterketara gutxiago joaten direla islatzeaz harago.

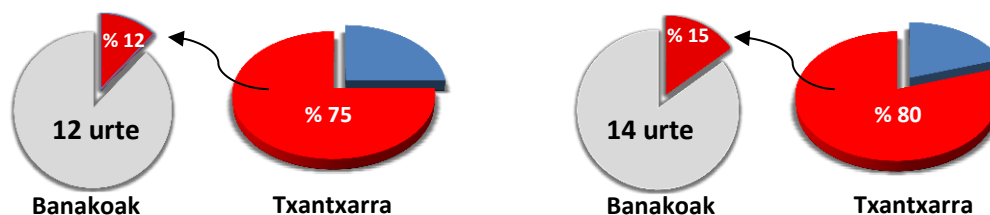
Txantzarren banaketa desberdina, maila sozioekonomikoari dagokionez.

CAOD balioak, eta CAOD maila sozioekonomikoaren arabera

Txantzarren adierazleak nabarmen egiten dute okerrera maila sozial baxuenetan, adin-talde guztietan. Maila sozial aberatsenetako (I-II) eskola-umeek maila pobreenetakoen (IV-V) txantzar kopuru erdia dute.

Lesio metaketa biztanleriaren zati txiki batean (arrisku-biztanleria).

12 eta 14 urtekoen taldeetan, eskola-umeen % 12-15ek dituzte hortz iraunkorretako txantzar guztien % 75-80.

Behin-behineko hortzen osasun-datuak

Behin-behineko hortzen osasun-adierazleen bilakaera (1988-2018)

Behin-behineko hortzak	1988	1998	2008	2018
CAOD adierazlea	2,59	0,99	0,75	1,1
Prebalentzia	% 63	% 30	% 24	% 34

7 urteko haurren herenak hortz iraunkorren edo esneko hortzen bat kaltetuta dauka.

Behin-behineko hortzetako txantzarren adierazleak okerrera egiten du 7 urterekin, eta prebalentzia handitu egiten da. Zorionez, egoera hori ez da hortz iraunkorretan ematen; hortz iraunkorren egoerak egonkor jarraitzen du, eta txantzarren maila oso txikiek.

Behin-behineko hortzetako txantzarrek kontrolatu eta tratatzea PADiren eremutik kanpo badago ere, hortz horien osasun-adierazleak okerrera egin izanak arrisku-faktoreek haur txikienetan eragin handiagoa dutela erakusten du.